

Sygn. akt IX U 1390/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Łącka
Protokolant:	Joanna Metera

po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2016 r. w Rybniku

sprawy z odwołania (...) Sp. z o.o. w W.

przy udziale zainteresowanych: B. A.; D. B.; B. B.; R. B.; K. C. (1); E. C.; K. C. (2); P. C. (1); R. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym i przypis składek

na skutek odwołania (...) Sp. z o.o. w W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 15 października 2015r. Znak (...)

1. oddala odwołanie w zakresie dotyczącym B. A., D. B., B. B., R. B., K. C. (1), E. C., K. C. (2), P. C. (1), R. D..

2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego kwotę 180,00 zł

(sto osiemdziesiąt złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia

Sygn.akt IX U 1390/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15.10.2015r wydaną w stosunku do płatnika i ubezpieczonych Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. stwierdził, że dla płatnika składek (...) Sp. z o. o. w W. kwota przypisu składek za okres od 01/2012 do 03/2015 wynosi:

- na FUS – 208 148,91 zł

- na FUZ – 523,31 zł

- na FP – 10 468,64 zł

- na FGŚwP – 602,86 zł

a obowiązek wynika z braku zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego osób, z którymi zawarte zostały umowy cywilnoprawne nazwane przez płatnika umowami o dzieło gdyż umowy te spełniają kryteria umów o świadczenie usług i płatnik składek nie naliczył składek na ubezpieczenia społeczne od wypłacanych pracownikom środków finansowych nazwanych bonami z okazji Świąt Bożego Narodzenia.

Decyzja powyższa obejmowała między innymi B. A., R. B., R. D., E. C., P. C. (2), D. B., K. C. (1), K. C. (2).

W uzasadnieniu decyzji podniesiono, że przeprowadzono kontrolę u płatnika składek, w wyniku której ustalono, że w ramach umów nazwanych „umowami dzieło” ubezpieczeni wykonywali czynności związane z poszczególnymi etapami obróbki mechanicznej metali polegające na spawaniu, toczeniu, szlifowaniu, składaniu, montażu stropnic odzawałowych, bramownic, zsuwni, pakowaniu głowic, malowaniu hali, układaniu kostki brukowej.

Wszystkie czynności wynikające z zawartych spornych umów były wykonywane na terenie Spółki a specjalistyczny sprzęt niezbędny do wykonania prac był udostępniany przez płatnika składek.

Zatem powyższe umowy mają charakter umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu.

Nadto płatnik wszystkim pracownikom w grudniu 2014r wypłacił w równej wysokości środki finansowe w formie „bonów” z okazji Świąt Bożego Narodzenia finansowanych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych bez uwzględnienia kryterium socjalnego.

(...) Sp. z o. o. w W. odwołał się od tej decyzji i po sprecyzowaniu odwołania w piśmie z dnia 1.02.2016r, nie zakwestionował zaskarżonej decyzji w stosunku do ubezpieczonych, co do których przypis związany jest wyłącznie z naliczeniem składki od bonów wypłaconych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i nie kwestionował przypisu związanego z naliczeniem składek od bonów wypłaconych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych a także nie kwestionował prawidłowości rachunkowych wyliczeń przypisu składek.

Zakwestionował natomiast podleganie ubezpieczeniom społecznym osób, z którymi odwołująca współpracowała na podstawie umów o dzieło a które organ rentowy zakwalifikował jako umowy o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu.

Odwołująca się Spółka wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania skarżąca podniosła, że realizacja spornych umów wymagała od wykonawcy wiedzy specjalistycznej i doświadczenia, kreatywności, umiejętności i myśli technicznej.

Miejsce wykonywania umów oraz udostępnienie sprzętu niezbędnego do przeprowadzenia prac nie stanowi konstytutywnego elementu umowy o dzieło czy też zlecenia.

Umowy sporne nie miały jednolitego charakteru i każda z nich winna być oceniana odrębnie a przed wydaniem zaskarżonej decyzji organ rentowy nie zgromadził wszystkich niezbędnych dowodów.

Wnioski zostały sformułowane ogólnikowo bez odniesienia się do stanu faktycznego i bez wskazania w zaskarżonej decyzji na jakich dowodach się oparła co potwierdza przekonanie odwołującej się, że zaskarżona decyzja została wydana wyłącznie z profiskalnych pobudek zaś sentencja decyzji ustalona została jeszcze przed wszczęciem postępowania.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Podtrzymał stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Podniósł, że umowy nazwane przez płatnika umowami o dzieło były zawierane na okres miesięczny bądź kilkumiesięczny na wykonywanie powtarzalnych czynności, która nawet gdy prowadzą do wymierzonego efektu nie mogą być rozumiane jako jednorazowy rezultat i kwalifikowane jako dzieło.

Nadto z zeznań złożonych przez płatnika do protokołu w trakcie kontroli wynika, iż umowy zlecenia i umowy o dzieło były zawierane na wykonanie podobnych prac.

Zainteresowani B. A., R. D., D. B. poparli odwołanie płatnika.

Zainteresowani K. C. (2), K. C. (1), P. C. (1), B. B. przychylni się do stanowiska organu rentowego.

Natomiast E. C. i R. B. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Zarządzeniem z dnia 9.12.2016r wyłączono do odrębnego rozpoznania sprawę z udziałem poszczególnych ubezpieczonych wymienionych w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

(...) Sp. z o. o. w W. zajmuje się produkcją konstrukcji metalowych i ich części, obróbką mechaniczną elementów metalowych, produkcją, remontem i konserwacją urządzeń i sprzętu na potrzeby górnictwa czy przemysłu samochodowego (k. 7 akt sprawy).

B. A. zawarł z płatnikiem składek dwie umowy o dzieło, na mocy których zobowiązał się wykonać dzieło polegające na pakowaniu głowic w ilości 1.400 sztuk w okresie od 1.11.2013r do 30.11.2013r oraz 2.240 sztuk w okresie od 1.12.2013r do 31.12.2013r (załączone do akt sprawy umowy).

Praca ta polegała na pakowaniu w koszach głowic w sposób wskazany mu przez brygadzystę (k. 45-46 akt sprawy).

R. B. zawarł z płatnikiem składek 22 umowy o dzieło, na mocy których w okresach od 6.05.2013r do 31.01.2015r zobowiązał się wykonać dzieło polegające na pakowaniu określonych w każdej umowie liczby głowic. Ubezpieczony będąc emerytem już wcześniej pracował u płatnika jako stróż ale stosunek pracy z nim rozwiązano. Ponownie w 2013r zaproponowano mu pracę na podstawie umowy o dzieło w charakterze pracownika gospodarczego. W związku z tym faktycznie wykonywał w zakładzie płatnika w W. takie prace jak koszenie trawy, odśnieżanie, dokładanie zimą do pieca opału, zamiatanie obejścia. Zajmował się także oczyszczaniem głowic a następnie ich pakowaniem w koszach (zeznania ubezp. i umowy, akta sprawy IX U 1390/15).

B. B. zawarł z płatnikiem składek 14 umów o dzieło, na mocy których w okresie od 2.01.2012r do 30.11.2013r zobowiązał się wykonywać dzieło polegające na składaniu stropnic odzawałowych, montażu bramownic, szlifowaniu ich elementów, cięciu ich elementów, montażu zsuwni, cięciu elementów zasuw, montażu konstrukcji szybowych i cięciu ich elementów, wierceniu i gwintowaniu elementów konstrukcji szybowych i ich szlifowaniu, składaniu klap p.pożarowych, pakowaniu głowic, pomalowaniu hali magazynowych, w ilościach wskazanych w poszczególnych umowach.

Faktycznie zainteresowany B. B. nigdy nie zajmował się pakowaniem głowic. Prace przy montażu stropnic, zsuwni, konstrukcji szybowych, bramownic, cięciu i szlifowaniu ich elementów wykonywał w grupie kilku pracowników. Malowaniem hal zajmował się wtedy, kiedy nie było innych prac do wykonania (umowy i zezn. ubezp., akta sprawy IX U 217/16).

K. C. (1) zawarł z płatnikiem składek 13 umów o dzieło, na mocy których w okresie od 2.01.2012r do 30.11.2013r zobowiązał się wykonywać dzieło polegające na składaniu stropnic odzawałowych, cięciu i szlifowaniu elementów bramownic, montażu stojaków, cięciu elementów zasuw, montażu zsuwni i konstrukcji szybowych oraz cięciu ich elementów, wierceniu i gwintowaniu elementów konstrukcji szybowych, szlifowaniu elementów zsuwni, pakowaniu głowic, pomalowaniu hal magazynowych.

Faktycznie wykonywał proste przygotowawcze prace ślusarskie oraz wykuwał fundamenty pod nowe maszyny, malował hale magazynowe oraz drobne prace budowlane (umowy i zezn. ubezpieczeniowe, akta sprawy IX U 220/16).

P. C. (1) zawarł z płatnikiem składek umowę o dzieło, na mocy której zobowiązał się w okresie od 2.01.2012r do 31.01.2012r do szlifowania 4 sztuk stropnic odzawałowych.

Faktycznie przepracował 2,5 tygodnia przy szlifowaniu elementów urządzeń i każdego dnia wskazywał mu brygadziście prace, jakie miał wykonać (umowa i zezn. ubezpieczeniowe, akta sprawy IX U 223/16).

K. C. (2) zawarł z płatnikiem składek dwie umowy o dzieło, na mocy których w okresie od 1.08.2012r do 28.09.2012r zobowiązał się do wykonania dzieła polegającego na szlifowaniu elementów 12 sztuk zasuw, przewodników szybowych w ilości 18-tu sztuk i ukosowaniu przewodników szybowych w ilości 19-tu sztuk.

Faktycznie takie prace wykonywał a potem te same prace wykonywał przez kolejne kilka miesięcy w ramach umów zlecenia (umowy i zezn. ubezpieczeniowe, akta sprawy IX U 221/16).

D. B. zawarł z płatnikiem składek umowę o dzieło, na mocy której w okresie od 1.11.2013r do 30.11.2013r zobowiązał się do wykonania dzieła polegającego na pakowaniu głowic w ilości 1.400 sztuk. Po tej umowie zawarto z nim umowę na okres próby a następnie na czas nieokreślony.

Faktycznie w ramach spornej umowy zainteresowany w obrobionych na innym stanowisku głowicach nawiercał dziurki, przedmuchiwał, mył je a następnie pakował do koszy (umowa i zeznania S... akta sprawy IX U 216/16).

R. D. zawarł z płatnikiem składek 6 umów o dzieło, na mocy których w okresie od 2.01.2012r do 31.12.2012r zobowiązał się do wykonania dzieła polegającego na szlifowaniu zsuwni, stropnic odzawałowych, elementów bramownic oraz elementów konstrukcji stalowych i szybowych w ilości wskazanych w poszczególnych umowach. Szlifowane przez zainteresowanego elementy były następnie montowane w całość na innych stanowiskach (umowy, zezn. ubezpieczeniowe, akta sprawy IX U 224/16).

E. C. zawarł z płatnikiem składek umowę o dzieło, na mocy której w okresie od 2.01.2012r do 31.01.2012r zobowiązał się wykonać dzieło polegające na składaniu stropnic odzawałowych w ilości 15-tu sztuk.

Faktycznie pracą tą zainteresowany wykonywał z innymi parownikami ze względu na wielkość blach, z których montowano stropnice. Czasem też zajmował się szlifowaniem elementów stropnic (umowa, zezn. ubezpieczeniowe, akta sprawy IX U 222/16).

Pracownicy zatrudnieni na podstawie umów o dzieło prace wykonywali w zakładach płatnika w N. oraz w W.. Otrzymywali od płatnika niezbędny do wykonywania prac sprzęt i narzędzia oraz środki ochrony a pracujący dłużej także odzież roboczą.

Przychodzili do pracy tak jak inni pracownicy płatnika na określone zmiany i w miesięcznej ewidencji czasu pracy odnotowywano ile godzin pracowali w danym dniu i jakie czynności wykonywali.

Na początku zmiany brygadziście wskazywał osobom wykonującym umowy zlecenia jakie prace w danym dniu mają wykonać.

Udzielano im instrukcji, jak prace mają wykonać i kontrolowano sposób ich wykonywania na bieżąco a w razie zastrzeżeń pracownicy płatnika odpowiedzialni za jakość produkcji polecali poprawienie elementu.

W zakładzie płatnika znajdującym się w N. dokonywano produkcji różnego rodzaju konstrukcji metalowych oraz naprawiano różne elementy urządzeń i maszyn górniczych. Osoby wykonujące umowy o dzieło były dobierane w grupy i zajmowały się określoną konstrukcją lub urządzeniem i każdy z nich wykonywał pewne czynności najczęściej polegające na demontażu urządzeń, ich czyszczeniu, wymianie uszczelek, szlifowaniu.

Osoby wykonujące prace w zakładzie znajdującym się w W. zajmowały się czyszczeniem, myciem i pakowaniem głowic do silników samochodowych.

Wcześniej te głowice były poddawane obróbce mechanicznej, którą wykonywali pracownicy zatrudnieni stale u płatnika. Czyszczenie polegało na ich przedmuchaniu sprężonym powietrzem, umyciu, osuszeniu powietrzem i na końcu pakowano je do metalowych koszy w sposób wskazany przez odbiorcę głowic.

Kierownik zmiany sprawdzał po spakowaniu kosza jedną z głowic i jeżeli była należycie wyczyszczona naklejał na kosz zieloną kartkę i był on wysyłany zamawiającemu.

Wykonujący dzieło za swoją pracę otrzymywali wynagrodzenie następnego miesiąca przelewem na konto. Rachunek sporządzały za nich służby płatnika a oni go jedynie podpisali.

Umowy o dzieło były zawierane przez płatnika w sytuacji zwiększonej liczby zamówień i przy produkcji głowic intencją płatnika było nieodrywanie własnych pracowników od „seryjnej produkcji”, a przy remontach urządzeń górniczych celem płatnika było powierzenie tych prac byłym górnikom, którzy znali te urządzenia bez konieczności przeszkolenia do wykonywania tych prac własnych pracowników (zezn. św. K. N., P. S., v-ce prezesa zarządu P. B. k. 52a – 56 akt sprawy).

Sąd uznał zeznania zainteresowanych i świadków za w pełni wiarygodne.

Dał wiarę także zeznaniom V-ce Prezesa Zarządu płatnika w zakresie, w jakim nie pozostają one w sprzeczności z zeznaniami zainteresowanych i świadków.

Organ rentowy w stosunku do każdego z zainteresowanych i płatnika składek wydał w 2015r decyzje stwierdzające, że podlegają oni obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako osoby wykonujące umowę zlecenia i ustalił podstawy wymiaru składek uznające, że umowy nazwane przez płatnika umowami o dzieło nie spełniają kryterium takich umów.

Decyzje te zostały doręczone płatnikowi dopiero w lutym 2016r. Żadna ze stron się od nich nie odwołała (k. 27-29 akt sprawy).

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie wskazanych przez odwołującego się świadków poza K. N. i P. S. (2) bo pozostałe wskazane w tym wniosku osoby, miały zawarte umowy o dzieło i wymieniono je w zaskarżonej decyzji jako zainteresowanych.

W oparciu o powyższe, Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie,

Spór w niniejszej sprawie po sprecyzowaniu odwołania sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy zawarte przez płatnika umowy z zainteresowanymi są rzeczywiście umowami o „dzieło” czy też umowami o świadczenie usług, do których zgodnie z art. 750 kc stosuje się przepisy o zleceniu.

Przez umowę o dzieło zgodnie z treścią art. 627 kc, przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Dzieło może mieć charakter materialny lub niematerialny, musi być jednak indywidualnie i konkretnie oznaczone.

W przypadku umowy o dzieło istotne jest zawsze osiągnięcie umówionego rezultatu bez względu na rodzaj i intensywność świadczonej w tym celu pracy i staranności.

Szereg powtarzalnych czynności, zwłaszcza takich, które składają się na zorganizowany cykl produkcyjny, nawet gdy prowadzą do wymiernego efektu, nie mogą być rozumiane jako jednorazowy rezultat i kwalifikowane jako realizacja umowy o dzieło (wyrok SA w Gdańsku III AUa 964/14).

Tutejszy Sąd w całości ten pogląd podziela.

Zgadza się również ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4.02.2014r III AUa 333/13, który stwierdził, że w przypadku produkcji składającej się z poszczególnych etapów polegających na przygotowaniu, czyszczeniu, składaniu, spawaniu elementów przeznaczonych do wykonania dzieła nie jest jego wykonaniem, jeżeli te etapy są wykonywane przez różne osoby i nie prowadzą do powstania zindywidualizowanego zakończonego przedmiotu zaś wykonanie określonej ilości sztuk pewnych elementów nie jest takim dziełem skoro dopiero te elementy służą powstaniu dzieła, urządzenia lub maszyny.

Zainteresowani w tej sprawie wykonywali proste prace przy demontażu, czyszczeniu, szlifowaniu, cięciu, gwintowaniu konstrukcji metalowych i urządzeń górniczych. Każdy z nich wykonywał powtarzalne czynności na jednym z etapów składających się na produkcję bramownic czy remont urządzeń górniczych.

Takie czyszczenie głowic i ich pakowanie było jednym z etapów ich cyklu produkcyjnego i choć był to końcowy etap tego cyklu i prowadził do wymiernego efektu w postaci zapakowania głowic do koszy to nie może być rozumiany jako jednorazowy rezultat i kwalifikowany jako realizacja umowy o dzieło.

Także drobne prace budowlane, prace porządkowe w postaci odśnieżania, zmiatania, koszenia trawy, dokładania do pieca nie mogą być zakwalifikowane jako wykonywanie dzieła bo chodziło w nich o staranne ich wykonanie a nie rezultat w postaci zindywidualizowanego dzieła.

Istotne znaczenie dla oceny charakteru spornych umów ma również fakt, że zainteresowani musieli powierzone im prace wykonywać zgodnie z zaleceniami płatnika, który także kontrolował sposób wykonywania przez nich prac w trakcie ich wykonywania.

Korzystali przy tym ze sprzętu i narzędzi, środków ochrony indywidualnej płatnika.

Z uwagi na cykl produkcyjny płatnika powierzone czynności zainteresowani musieli wykonywać w godzinach pracy zakładów płatnika na poszczególnych zmianach. W danym dniu, zależnie od wymogów produkcji, pracownicy płatnika wskazywali im jakie czynności i ile elementów ma być wykonanych.

Wbrew twierdzeniom Prezesa płatnika czyszczenie czy szlifowanie oraz pakowanie głowic nie wymagało posiadania przez osoby je wykonujące szczególnych umiejętności czy kwalifikacji a jedynie starannego działania zgodnie z ustaloną u płatnika technologią tego etapu cyklu produkcyjnego.

Zatem wykonywanie przez zainteresowanych tych samych powtarzalnych czynności na pewnym etapie cyklu produkcyjnego nawet jeżeli w umowach wskazano ilość i rodzaj elementów urządzeń lub głowic, których poszczególne umowy dotyczyły, należało zakwalifikować jako umowy o świadczenie usług z art. 750 kc, do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

W konsekwencji należało przyjąć, że na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015r, poz. 121) osoby wykonujące takie

umowy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu a przychody z tego tytułu przez nich osiągnane od (...) Sp. z o. o. stanowią podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia.

Następstwem zaś ustalenia podlegania ubezpieczeniom społecznym przez zainteresowanych za okresy wykonywania spornych umów jest wyliczenie i przypis składek na FUS, FUZ, FP i FGP zgodnie z art. 38 ust. 1 i art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998r o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20.04.2004r o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015r, poz. 149) i art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 13.07.2006r o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. z 2014r, poz. 272).

Organ rentowy dokonał wyliczenia przypisu składek po przeprowadzeniu kontroli u płatnika w oparciu o przedstawioną przez niego dokumentacją płacową i dotyczącą wysokości opłaconych składek. Prawdopodobności dokonanych wyliczeń przypisu składek odwołujący się nie kwestionował.

Dlatego też Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie jak w pkt 1 wyroku.

Na mocy art. 98 kpc Sąd obciążył odwołującego się jako stronę przegrywającą kosztami postępowania.

Sąd zważywszy na treść odwołania uznał, że istotą sporu w tej sprawie nie była wysokość przypisanych składek ale podstawa powstania obowiązku ich opłacania.

Wynika to z treści odwołania, w którym zakwestionowano podleganie ubezpieczeniom społecznym zainteresowanych z tytułu wykonywania spornych umów.

W ocenie Sądu organ rentowy w pierwszej mierze powinien był wydać decyzje o podleganiu ubezpieczeniom społecznym osób wykonujących sporne umowy i doręczyć je płatnikowi a uczynił to dopiero po wniesieniu odwołania w tej sprawie.

Skoro w istocie przedmiotem sporu w zaskarżonej decyzji było ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym a nie wysokość składek to jest to sprawa, która swym charakterem jest zbliżona do spraw o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego.

Zgodnie więc z przepisem 412 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2015r, poz 616) Sąd zasądził na rzecz organu rentowego koszty zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł zgodnie z wnioskiem o zasądzenie kosztów według norm przepisanych.

Sędzia: